

Una mirada rebel

Procedent del Musée de l'Elysée de Lausana, a la Sala Parpalló de la ciutat de València es pot veure, des del dia 9 d'aquest mes, una exposició fotogràfica del mític actor nord-americà Dennis Hopper.

Les imatges d'aquesta mostra pertanyen als anys 1961-1967, quan l'actor tenia entre 25 i 31 anys. Fins que va començar a treballar en *Easy Rider*, el 1969, que abandonà definitivament la fotografia. Com ha dit algú, la mostra és un diari íntim de totes les experiències d'aquests anys, d'un art exuberant, de la reivindicació dels drets cívics i d'una nova forma de viure. És a la vegada l'aprenentatge de la llibertat i una constatació d'allò real. És també la manifestació d'un domini molt gran de la fotografia per a fixar un moment d'història i d'històries. El mateix Dennis Hopper ho ha explicat en aquestes paraules: «durant l'època que feia fotografies, aquesta era l'única escapatòria creativa. Com a actor estava en la llista negra per ser difícil. Estava molt lluny de poder dirigir alguna vegada una pel·lícula i com que no tenia cap evasió creativa, únicament podia usar la càmera».

En aquesta galeria de retrats, que fins al 10 de febrer es pot veure a la sala del carrer de Landerer, no falta cap gran artista: de Rosenquist a Ruscha, de Rauschenberg a Lichtenstein, de Johns a Hockney o Warhol. Fins i tot, Ike i Tina Turner. La dificultat política de l'època està simbolitzada en una imatge: la bandera americana que oneja en l'arena de la platja de Malibú, el 4 de juliol de 1962; natura morta de l'Independence Day, on un

Paul Newman retratat per Dennis Hopper.

fusell ja sembla amenaçar el president Kennedy. «Si et fixes —diu Hopper— la majoria són d'artistes. Només

unes quantes són d'actors; una de Paul Newman, Dean Stockwell, una espècie d'estranya fotografia de Tues-

day Weld. (...) No fotografiava actors, perquè a mi em fotografiaven a tota hora i pensava que això era una intromissió a la intimitat. Els artistes estaven més disposats a posar perquè ningú els fotografiava».

UNA HISTÒRIA PER ESCRIURE

«Vaig nàixer a Dodge City, Kansas, en una granja, el 1936. He seguit la llum canviant sobre l'horitzó. He mirat la platja forta sobre els bassals». Amb aquestes paraules comença Dennis Hopper la introducció del seu llibre de fotografies *Out of the Sixties*, un conte curt on relata la seua infantesa amb imatges poètiques. La seua vida ha estat sempre marcada per la tragèdia i de manera molt profunda per la mort del seu amic i company de rodatge a *Giant*, James Dean. Dennis Hopper va sobreviure al mite i va arribar a posar en perill la seua vida, assolada per l'alcohol i la cocaïna. Però l'entusiasme per viure va ser més fort, com ell mateix ha dit, sorprès d'haver aconseguit dominar-se i, actualment, feliç d'envellir amb serenitat.

La vida de Dennis Hopper s'ha d'entendre com una història. Encara per escriure, però. La seua activitat, tant en la vida privada com en la professional, sembrada pels impulsos romàntics i la desesperació, s'ha adreçat cap a la recerca de la veritat.

A l'esquerra, Donald Factor. Dalt, Ike i Tina Turner. Baix, John Wayne i Dean Martin. Fotografies.

Una profunda curiositat ha guiat des del principi Hopper i així s'expliquen les seues incursions pel terreny de la fotografia, de la pintura i de tot allò relacionat amb la producció artística.

Durant molt de temps Dennis Hopper va pensar de no mostrar les seues fotografies. Finalment, les ha tret del calaix per a mostrar-nos a tots un punt del seu itinerari. Ell, que ha tingut una vida turmentada, diu ara:

«He crescut amb la idea que l'artista havia de patir per a crear. Calia ser Rimbaud o Van Gogh, exiliar-se, caure en la bogeria, sofrir la mutilació, tallar-se l'orella. No és completament cert això. No cal ser maleït per a imaginar».

Nel·lo Pellicer

L'amic americà

Malgrat els seus físics antagonics, Dennis Hopper i Orson Welles conflueixen en dos aspectes: tots dos s'iniciaren en l'art de la interpretació amb Shakespeare i els dos foren inclosos a les llistes negres dels principals estudis de Hollywood. Igualment, els dos trobaren a Europa el seu *reborn* particular, el punt d'arrancada d'una segona carrera artística per a dos rebels amb massa causes per a difuminar-se entre la mediocritat imperant de l'època.

Una trentena de títols com a actor i quatre films dirigits és una trajectòria més que notable per a un Hopper que va gaudir de la fama internacional als 18 anys després d'haver interpretat el paper

de fill de Rock Hudson i Elizabeth Taylor en *Gigante (Giànt)*, de George Steven, després d'haver participat en *Rebelde sin causa* on inicià una estretíssima relació amb un altre nom mític dels anys 50, James Dean.

Premonitòriament, va ser *Buscando mi destino (Easy Rider, 1969)* la seua primera aportació filmica com a realitzador, un títol que va ser considerat el seu dia com la primera cinta americana d'art i assaig. El film va costar 400.000 dòlars i va ingressar-ne més de 25, a més de passar a la història del cinema com la pel·lícula que va incorporar el hippisme a la pantalla. I és que Hopper ha estat mestre en el tractament del desarrela-

ment i la rebel·lió generacional dels seus personatges. Així, aparegué *The last movie (1970)*, una revisió del cinema dins del cinema impregnada en alcohol, i *Caído del cielo (Out of the blue, 1978)*, on el hippisme era substituït pel moviment *punk* i els personatges apareixien exhibint febleses i virtuts en un univers de droga i alcohol.

La retina dels espectadors, però, han conservat les legendàries interpretacions a *Apocalypse Now, El americano* o *Terciopelo Azul*.

Poques vegades la càmera ha estat tan pendent dels matisos com en el moment de recollir la seua mirada. La visió dels rebels.

Albert Vicent